

## ԽԱՉԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

### ՄԱՏԵՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ «ԲԱՆԲԵՐ ՄԱՏԵՆԱԳԱՐԱՆԻ» 1-19 ՀԱՄԱՐՆԵՐԻ<sup>1</sup>

«Բանբեր Մատենադարանի» գիտական պարբերականի առաջին համարը տպագրության է հանձնվել 1941թ. և լույս է տեսել 1942 թվականի ապրիլի 20-ին: Առաջին երկու համարները (1941 և 1950թթ.) կոչվել են «Գիտական նյութերի ժողովածու», որոնց խմբագիրն է եղել պրոֆեսոր Գևորգ Աբովը: Մատենադարանի «Գիտական նյութերի ժողովածուի» առաջին համարի հրատարակության առիթով 1942թ. ակադեմիայի հանդեսում գրախոսական է գրում երվանդ Տեր-Մինասյանը և մեծ կարևորություն տալիս այդ ժողովածուին. «Մատենադարանի վարչության այդ քայլն արժանի է ամեն խրախուսանքի և շնորհակալության, որովհետև նրանով հիմք է դրվում Պետական ձեռագրատան (Մատենադարանի) անբավ հարստությունները լայն գիտական աշխարհին մատչելի դարձնելու գործին, մի խնդիր, որ շատ կարևոր նշանակություն ունի մեր կուլտուրայի պատմության ուսումնասիրության համար...»<sup>2</sup>:

Ժողովածուի երրորդ համարն արդեն «Բանբեր Մատենադարանի» անվանումով լույս է տեսնում 1956 թվականին: Համարի պատասխանատու խմբագիրն էր Մատենադարանի տնօրեն, անվանի պատմաբան Լևոն Խաչիկյանը: Հետագա տարիներին խմբագրական խորհրդի մեջ են մտնում Սեն Արևշատյանը, Արտաշես Մաթևոսյանը, Վարդան Գրիգորյանը, Հակոբ Փափազյանը, Օնիկ Եգանյանը, Բաբկեն Չուգասզյանը, Ասատուր Մնացականյանը, Լևոն Տեր-Պետրոսյանը:

1984-2008թթ. «Բանբեր Մատենադարանի» պարբերականի 14-18-րդ համարների գլխավոր խմբագիրն է եղել ակադեմիկոս Սեն Արևշատյանը: 19-րդ և ներկա 20-րդ համարի գլխավոր խմբագիրն է Մատենադարանի տնօրեն Հրաչյա Թամրազյանը:

Մատենագիտությունը կազմելիս առաջնորդվել ենք հետևյալ սկզբունքներով.

<sup>1</sup> «Բանբեր Մատենադարանի» գիտական նյութերի ժողովածուի 1-20 համարների մատենագիտությունն ամբողջությամբ՝ համապատասխան ցանկերով, լույս կտեսնի առաջիկայում որպես առանձին միավոր, ուստի՝ այս համարում տեղադրում ենք նախորդ տարիներին տպագրված 1-19 համարների նյութերի ցանկը՝ սկզբում ներկայացնելով «Բանբերի» համառոտ պատմությունը:

<sup>2</sup> Ե. Տեր-Մինասյան, Գրախոսություն. Գիտական նյութերի ժողովածու N<sup>o</sup>1, ՍՍՍՐ ԳԱ հայկական ֆիլիալ, 1942թ., հտ.7, էջ 103:

ա. Հեղինակների անունները ներկայացրել ենք ամբողջությամբ՝ բացելով եղած հապավումները<sup>3</sup>,

բ. Այլալեզու հոդվածների դեպքում հեղինակների անունները և հոդվածների վերնագրերը թարգմանել ենք հայերեն՝ օգտվելով հոդվածների վերջում եղած ամփոփումներից, իսկ դրանց բացակայության դեպքում հայերեն թարգմանություններն արվել են մեր կողմից: Տվյալ միավորի կողքին փակագծերում նշել ենք հոդվածի լեզուն,

գ. Առանձին ենթամիավորներով են ներկայացված (ա,բ,գ...) նույն հոդվածներում հեղինակների կողմից տարբեր գործերի անդրադարձը,

դ. Որոշ դեպքերում կետագրությունը համապատասխանեցրել ենք այսօրվա գործող կետագրական կանոններին:

<sup>3</sup> Շնորհակալությունն ենք հայտնում Մատենադարանի ավագ գիտաշխատող Արմեն Տեր-Ստեփանյանին և Մատենադարանի գլխավոր ավանդապան Գևորգ Տեր-Վարդանյանին որոշ անձնանունների ճշգրտման հարցում մեզ օգնելու համար:

**1. 1941թ.****Հայկական ՍՍՌ մինիստրների սովետին կից պետական ձեռագրատուն  
(Մատենադարան)****ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒՔ<sup>4</sup>**

1. **Ս. Հայրապետյան<sup>5</sup>** – Անանիա Շիրակացու կյանքն ու գործունեությունը, էջ 1-17
2. **Լև Սեմյոնով** – Հայկական տոմարի մի քանի հարցերի մասին 19-30
3. **Իլյա Աբուլաձե** – Քարթլիս Յիսովրեբայի կամ Վրաց պատմության հին հայերեն թարգմանությունը, էջ 31-40
4. **Աշոտ Աբրահամյան** – Նախամեսրոպյան հայկական գրականության հարցը (թեզեր), էջ 41-52
5. **Т. Г. Туманян<sup>6</sup>** – Անանիա Շիրակացու անկյունավոր թվերի աղյուսակի վերաբերյալ (ուսերեն), էջ 53-59
6. **Հովհաննես Աբրահամյան** – Թղթի գործարան Հայաստանում 61-72
7. **Լև Սեմյոնով** – Ձեռագրական հին տեղեկություններ Արկտիկայի մասին, էջ 73-74
8. **Վարդգես Համազասպյան** – Մոնղոլների կողմից Անիի գրավման տարեթվի ճշտումը, էջ 75-79
9. **Վալենտինա Ստեփանյան** – Հայաստանի և նրա մերձակալքի երկրաշարժների վերաբերյալ պատմական նյութերը Մատենադարանում, էջ 81-85
10. **Աշխեն Հարությունյան** – Դեղագրեր, էջ 89-91
11. **Աշոտ Աբրահամյան** – Մարտիրոս դի Առաքելի ժամանակագրությունը, էջ 93-100
12. **Քյուչուք Առուֆին** – Պատմություն Քահմազ Դուլու, էջ 101-128
13. **Լև Սեմյոնով** – Աստղաբաշխական բնույթի քաղվածքներ հայ պատմագիրներից (ուսերեն և հայերեն), էջ 129-150
14. **Լևոն Խաչիկյան** – Յաղագս տարեմտին ի վանական վարդապետ է ասացեալ, էջ 151-169
15. **Ասատուր Մնացականյան** – Դիտողություններ հին տաղարաններում կատարված աղավաղումների մասին, էջ 171-177
16. **Ասատուր Մնացականյան** – Անտիպ բանաստեղծություններ և վարիանտներ, էջ 178-188
- ա. Հովհաննես Թլկուրանցի – Տաղ գարնան 178-181, էջ
- բ. Արտամետացի – Տաղ վասն դարիպություն 182, էջ

<sup>4</sup> Զեկուցումներ՝ կարդացված Հայկ. ՍՍՌ ԺԿՍ-ին կից Պետական Ձեռագրատան (Մատենադարանի) 1940 թ. հոկտեմբերին [29] գումարված գիտական սեսիայում: Խմբագիր՝ Կուրգ Աբով:

<sup>5</sup> Հեղինակի անունը մեզ չի հաջողվել առայժմ նշել:

<sup>6</sup> Հեղինակի անունը մեզ չի հաջողվել առայժմ նշել:

- գ. Սայաթ-Նովայի անտիպ երգերից, էջ 183-185  
 դ. Սայեաթ Նով[ա], էջ 186  
 ե. Բառարան, էջ 187  
 գ. Առակ. Առիւծ և էջ, էջ 188  
 17. **Հարություն Աբրահամյան** – Նյութեր Աբովյանի մասին, էջ 189-194  
 18. **Հարություն Աբրահամյան** – Նալբանդյանին վերաբերվող արխիվա-  
 յին վավերագրեր, էջ 195-205  
 19. **Աշոտ Աբրահամյան** – Համառոտ բիբլիոգրաֆիա Հայկական ՍՍՌ  
 Մատենադարանի գրչագիր մանր ժամանակագրությունների, էջ 207-225  
 20. **Վարդգես Համազասպյան** – Հայ ականավոր գորավար Վասակ Մա-  
 միկոնյան, էջ 227-249:

## 2. 1950 թ.

### Հայկական ՍՍՌ մինիստրների սովետին կից պետական ձեռագրատուն (Մատենադարան)

#### Գիտական նյութերի ժողովածու<sup>7</sup>

1. **Տիգրան Ղազանջյան** – Քիմիական ապարատուրան և լաբորատոր տեխնիկան ըստ հայկական ձեռագրերի, էջ 3-28  
 2. **Բաբկեն Մելիք-Մուսյան** - Աչքը և տեսողական ներվը 12-15-րդ դարերի հայ բժշկագետների ձեռագրերում (ոուսերեն), էջ 29-36  
 3. **Ռաբերտ Աթայան** – Խազերի սիստեմի ծագման ու զարգացման հարցի մասին, էջ 37-52  
 4. **Խորեն Գալֆայան** – Ժելատինային ամրացնող լուծույթը և նրա մի քանի հատկությունները քայքայված ձեռագրերի վերամշակման և պահպանման գործում, էջ 53-64  
 5. **Առն Խաչիկյան** – Զենոնի «Յաղագս բնութեան» երկի հայկական թարգմանությունը, էջ 65-80  
 – Զենոնի Իմաստասիրի Յաղագս Բնութեան (ձեռագրերի համեմատու-  
 թյամբ պատրաստեց հրատարակության Խաչիկյան Առն), էջ 81-98  
 6. **Ասատուր Մնացականյան** – Գալուստ Շիրմազանյանի «Նկարագրու-  
 թիւնք ինչ-ինչ գործոց Կարապետ եպիսկոպոսի» պիեսի մասին, էջ 99-105  
 7. **Գալուստ Շիրմազանյան** – «Նկարագրութիւնք ինչ-ինչ գործոց Կարա-  
 պետ եպիսկոպոսի վիճակավոր առաջնորդի հայոց գաղթելոց ի Տայս», էջ 106-  
 182 (կից ունի նաև «Յանկ հատուկ անունների» և բառարան)  
 8. **Ասատուր Մնացականյան** – Անտիպ էջեր միջնադարյան հայկական պոեզիայից, էջ 182-204  
 ա. Հակոբ Ակնեցի – Յաղագս Սուրկունին, որ յաւուրս սուլտան Մուրատի եղև, էջ 185-187

<sup>7</sup> Խմբագիր՝ պրոֆ. Գևորգ Աբով:

- բ. Ղազար Բաղեր Օղլի – Ի վերայ նադրին՝ վասն տառապեալ ազգին հայոց – Աստուած, դու մեզ մին ճար արայ... Ողջին էլ դարբէդար այ ուզում, էջ 187-188
- Ղազար Բաղեր Օղլի – Ասիմ. – Նազլու դիւբար... Ղազարն այն, սիրուն, էջ 188
- Ղազար Բաղեր Օղլի – Մարդիս ավալ բազարն ասեմ... Ուրէնց քարդ է քարի վերայ, էջ 188-190
- գ. Աննայտ հեղինակ – Անձինք ասեմ հագներգական... Թէ գգէստ սրտին կրից յաւելած, էջ 190-192
- դ. Աննայտ հեղինակ – Առաջնորդք, դուք խանգարիչք... Ոչ ոք չկարէ խօսել ընդ նոսին, էջ 192-193
- ե. Հակոբ Ստեցի – Վասն պախարակելոյ օրինազանցիցն, էջ 193-195
- զ. Նազարեթ – Տաղ ի վերայ բլբոսլի, էջ 195-196
- է. Տաղ կոընկի (ժողովրդական) – Կանչէ, կըռունկ, կանչէ, ձայնիկդ Ի հոգիս... Տէրն նասիպ առնէ զմեր տեղըն մեզի, էջ 196
- ը. Հովսէփ – Տաղ կարօտիւ սրտի, էջ 197
- թ. Բարունակ – Տաղ անուշ, էջ 197-198
- ժ. Հարություն – Ես եմ փոքրիկ երախայ... Վասն այն էլեալ փախայ, վայ ինձի, էջ 198-199
- ժա. Օֆուզ Ավետիֆ – Տաղ սիրոյ, էջ 199-200
- ժբ. Մելիսեղեկ – Մեր մեղքըն է առեր գխօրոզն զօրաւոր... Աստուած ողորմի հոգոյն ասացէք, էջ 200-201
- ժգ. Գովասանի նոր փեսայի, զոր հանդերձեալ է պսակվիլ ընդ հարսին իւրոյ՝ օրինօֆ (ժողովրդական) – Էն աստուծոյ օրհնութենով... Բերէք հօտով, հա՛յ, դիւայ պիտի, էջ 201-204:

### 3. 1956 թ.

#### Հայկական ՍՍՌ մինիստրների սովետին կից պետական ձեռագրատուն (Մատենադարան) Բանբեր Մատենադարանի<sup>8</sup>

1. Աշոտ Հովհաննիսյան – Սմբատ Զարեհավանցին, նրա ժամանակն ու ժամանակակիցները, էջ 7-30
2. Գագիկ Սարգսյան – Աղբյուրների օգտագործման եղանակը Մովսես Խորենացու մոտ, էջ 31-42
3. Սերիկ Գավթյան – Հայկական ասեղնագործության մի հին նմուշ 43-51
4. Վարդ Բոդյան – Հարսանեկան ծեսերի ու սովորույթների նկարագիր՝ գրանցված 14-րդ դարում, էջ 53-56
5. Առն Խաչիկյան – Մատթեոս Զուղայեցու կյանքն ու մատենագրությունը, էջ 57-84

<sup>8</sup> Պատասխանատու խմբագիր՝ Առն Խաչիկյան:

6. **Հակոբ Փափազյան** – Սեֆյան Իրանի ասիմիլյատորական քաղաքականությունից հարցի շուրջը, էջ 85-99

7. **Իլյա Աբուլաձե** – Նոր հուշարձաններ վրաց և հայոց գրական հարաբերությունների մասին անցյալում (16-17-րդ դդ.) (հայերեն և վրացերեն), էջ 101-114

8. **Ավետիք Աղամյան** – Վրաց Հերակլ Բ. թագավորի և տպագրիչ Պողոս Հովհաննիսյանի պայմանագիրը, էջ 115-120

9. **Հակոբ Անասյան** – Գեորգ Ֆրանցեսի քրոնիկոնի հայերեն անտիպ թարգմանությունը, էջ 121-129

10. **Տիգրան Ղազանչյան** – Սահակ ծաղկարար, էջ 131-139

11. **Շուշանիկ Նազարյան** – Գաբրիել Պատկանյանի կյանքն ու գրական-հասարակական գործունեությունը (1830-1860-ական թթ.), էջ 141-202

12. **Վարազ Առափեյան** – Եղիշե. Վարդանանց պատմությունը (Ե. Տեր-Մինասյանի թարգմանությունից առթիվ), էջ 203-217

13. **Սուրեն Քոլանջյան** – Թումինահայերի արժեքավոր նվերը Հայաստանի Մատենադարանին, էջ 219-230

14. **Կարեն Յուզբաշյան** – Պետական Մատենադարանի հայերեն ձեռագրերի հավաքածուի աճը 1955 թվականին, էջ 231-237

15. **Գևորգ Զահուկյան** – Դավթի քերականական աշխատությունն նորահայտ ամբողջական ձեռագիր տեքստը, էջ 241-264

16. **Ասատուր Մնացականյան** – 17-րդ դարի երգիչ Քոսա երեցը և նրա երգերը, էջ 265-276

17. **Ավետիք Աղամյան** – Փաստաթղթեր 19-րդ դարի 50-ական թթ. էջմիածնում շաքարի գործարան կառուցելու փորձերի մասին, էջ 277-285

18. **Հակոբ Մանանդյան** – Հերմեյ Եռամեծի առ Ասկղեպիոս Սահմանք (Առաջաբանով, բնագրով, նաև ուսերեն թարգմանությամբ), էջ 287-314

19. **Սեն Արևշատյան** – Զենոն Ստոիկի «Յաղագս բնութեան» տրակտատը և դրա գրաբար թարգմանությունը (գրաբարից թարգմանությունը և ծանոթագրությունը Սեն Արևշատյանի) (ռուսերեն), էջ 315-342

20. **Սեն Արևշատյան, Սամսոն Լավաֆարյան** – Յովհաննու Որոտնեցույ Հաւաքեալ ի բանից իմաստասիրաց (հայերեն և ռուսերեն), էջ 343-386

21. **Փիլիսոփայական աշխատությունները Մատենադարանի հայկական ձեռագրերում (մատենագիտական համառոտ ուղեցույց), (Ռուսերեն և հայերեն), էջ 388-457:**

#### 4. Բանբեր Մատենադարանի 1958 թ.<sup>9</sup>

1. **Առն Խաչիկյան** – Մատենադարանը անցյալում և սովետական իշխանության տարիներին, էջ 7-23
2. **Արամ Ղանալանյան** – Հայկական առածների հնագույն գրավոր սկզբնաղբյուրները, էջ 25-34
3. **Իլյա Աբուլաձե** – 10-րդ դարի վրացերեն մի ձեռագրի հայերեն հիշատակագրությունները և նրանց նշանակությունը հայ բարբառագիտության համար, էջ 35-42
4. **Սեդրակ Բաղխուդարյան** – «Էջմիածնի ավետարանի» գրչության վայրը, էջ 43-59
5. **Փնտր Աբգարյան** – Բանասիրական հետախուզումներ, էջ 61-76
  - ա. Դիտողություններ Սեբեոսի պատմության մասին, էջ 61-72
  - բ. «Պատմագիրք հայոց»-ի հեղինակը Վարդան Բաղիշեցին չէ 72-75
  - գ. է. դարում Ջաքեսոս պատմիչ չի եղել, էջ 75-76
6. **Կարեն Յուզբաշյան** – Արիստակես Լաստիվերտցու «Պատմության» մեկ տարբերակի մասին՝ վճանգք և ոչ փոսանկք, էջ 77-82
7. **Առն Ազարյան** – 1173 թվականին ընդօրինակված նարեկը և Սկևռայի մանրանկարչական դպրոցը, էջ 83-110
8. **Բաբկեն Զուգասյան** – Ֆրիկը պարսկերեն քառյակի թարգմանիչ, էջ 111-119
9. **Սեն Արևշատյան** – Տաթևի փիլիսոփայական դպրոցը և Գրիգոր Տաթևացու աշխարհայացքը, էջ 121-137
10. **Ասատուր Մնացականյան** – 18-րդ դարում գրված հայ-ռուսական դաշնագրային երկու նախագծերի գնահատման հարցի շուրջը, էջ 139-160
11. **Սուրեն Քոլանջյան** – Մովսես Խորենացու նորահայտ երկաթագիր պատառիկն ու Դանիելյան նշանագրերի օգտագործման ժամանակի հարցը, էջ 163-182
12. **Բաբկեն Առաֆեյան** – Կազմերի զարգարման արվեստը միջնադարյան Հայաստանում, էջ 183-203
13. **Արծուռն Կոնյան** – «Քննութիւն բնութեան մարդոյս եւ նորին զանազան կրից եւ պատճառանաց հիւանդութեան» ձեռագիր բժշկարանի մասին, էջ 205-220
14. **Հակոբ Փափազյան** – Մատենադարանի պարսկերեն ձեռագրերի պատմագրական արժեքը, էջ 221-236
15. **Սեդիկ Դավթյան** – Մատենադարանի № 6774 ձեռագրի ասեղնագործ շապիկը, էջ 237-240

<sup>9</sup> Պատասխանատու խմբագիր՝ Առն Խաչիկյան:

16. **Արտաշես Մարտիրոսյան** – Մարտիրոս Ղրիմեցու մի շափածո անեծքի մասին, էջ 241-246
17. **Ռաֆիկ Աբրահամյան** – Երկու նոր վավերագիր Մ. Նալբանդյանի՝ Հնդկաստանում կատարած աշխատանքի մասին, էջ 247-249
18. **Ավետիք Աղամյան** – Նոր նյութեր Պերճ Պոռչյանի մասին, էջ 251-264
19. **Լևոն Խաչիկյան** – Կոստանդին Բարձրաբերդցու խրատական թուղթը՝ առաքված Արևելյան Հայաստան 1251 թվականին, էջ 267-284
20. **Հրաչ Բարթիկյան** – Նոր նյութեր Կիլիկիայի հայկական պետության և Բյուզանդիայի փոխհարաբերությունների մասին, էջ 285-295
21. **Սեն Արևշատյան** – Հովհաննես Երզնկացու իմաստասիրական անհայտ աշխատությունը (կից ունի՝ «Օտար բռների բռարան»), էջ 297-315
22. **Ռ.Աբրամյան** – 12-րդ դարի հայկական ուղեցույցը Հնդկաստանում. «Անուանք քաղաքացն Հնդկաց և Պարսից» (հայերեն և ռուսերեն, ռուսերեն թարգմանությունը՝ Սեն Արևշատյանի), էջ 317-328
23. **Անսիգ Բանիսյան**, ռուս. թարգմանությունը՝ Ա. Պապովյանի, էջ 330-375
24. **Լևոն Մելիսեթ-Բեկ** – Յուզակ հայերեն ձեռագրաց Վրաստանի կենտրոնական պատմական արխիվի, էջ 378-423
25. **Շուշանիկ Շահնազարյան** – Մատենագիտական նորություններ, էջ 425-436

### 5. Բանբեր Մատենադարանի 1960 թ.<sup>10</sup>

1. **Մարկ Գրիգորյան** – Մատենադարանի շենքի կառուցման մասին, էջ 9-20
2. **Լևոն Խաչիկյան** – Տնտեսական գործարքների մասին գրառումները հայերեն ձեռագրերի մեջ և նրանց աղբյուրագիտական նշանագիտությունը, էջ 21-42
3. **Նիկողոս Թանմիզյան** – Մի էջ հայկական վաղ միջնադարյան երաժշտական տեսությունից, էջ 43-76
4. **Արտաշես Մարտիրոսյան** – «Խրատք և իմաստութիւն Խիկարայ» գրույցի հայերեն թարգմանության հարցի շուրջ, էջ 77-94
5. **Գևորգ Գրիգորյան** – Փիլոն Ալեքսանդրացու աշխատությունների հայ մեկնությունները, էջ 95-116
6. **Էմանուել Պիվազյան** – Մխիթար Գոշի և Սմբատ Սպարապետի դատաստանագրքերի առնչակցությունը, էջ 117-134
7. **Լևոն Խաչերյան** – «Գրչության արվեստի» քերականական տեսությունը Գևորգ Սկևռացու աշխատություններում, էջ 135-163

<sup>10</sup> Պատասխանատու խմբագիր՝ Լևոն Խաչիկյան:



8. **Ռոբերտ Աթայան** – Գրիգոր Գապասակայանը և խազաբանությունը, էջ 165-175
9. **Շուշանիկ Նազարյան** – Հարություն Ալամդարյանի գործունեության մոսկովյան տարիները, էջ 177-198
10. **Սուրեն Քոլանջյան** – Նորահայտ պատառիկներ Կյուրեղ Երուսաղեմացու թ. դարի մի գրչագրից, էջ 202-238
11. **Տատյանա Իզմայլովա** – 1053 թվականին ընդօրինակված հայկական ձեռագրի գեղարվեստական հարդարանքը (ռուսերեն), էջ 239-278
12. **Երվանդ Տե-Մինասյան** – Տիմոթեոս Կուզի «Հակաճառութիւն առ սահմանեալսն ի ժողովոյն Քաղկեդոնի» երկի թարգմանության ժամանակը, էջ 279-291
13. **Սեդրակ Բարխուդարյան** – Հերմոնի դպրոցի տեղագրությունն ու գործունեությունը, էջ 294-306
14. **Կարեն Յուզբաշյան** – Դելմիկները Արիստակես Լաստիվերտցու «պատմության» մեջ, էջ 307-311
15. **Աստղիկ Գևորգյան** – Գրենական գործիք՝ գնդիկավոր գրչի մասին, էջ 313-315
16. **Բորիս Գորյանով** – Մատենադարանի այլալեզու գրչագրերի հավաքածուի Հ<sup>ր</sup> 25 հունարեն ձեռագիրը, էջ 317-323
17. **Պարույր Մուրադյան** – Մի էջ հայ-վրացերեն բառարանագրությունից, էջ 325-331
18. **Վարդան Գրիգորյան** – Նոր տեղեկություններ «Բանալի ճշմարտութեան» երկի հեղինակ Հովհաննես Երեցի մասին, էջ 333-344
19. **Մարգարիտ Մխիթարյան** – Մատենադարանի Լազարյանների արխիվը, էջ 345-368
20. **Սեն Արևշատյան** – Երկու հին փիլիսոփայական բնագիր «Ճարտասան, Յաղագս բնութեան» և «Սահմանք փիլիսոփայականք» (հայերեն և ռուսերեն), էջ 371-392
21. **Հրաչ Բարթիկյան** – Եվստաթիոս Բոյիլասի կտակը (1059թ.) որպես Հայաստանի և Վրաստանի Պատմության կարևոր սկզբնաղբյուրներ (ծավալուն ծանոթագրություններով), էջ 393-430
22. **Հակոբ Փափազյան** – Վաղարշապատ գյուղի 1725 և 1728թթ. թուրքական հարկացուցակները (կից՝ հարկացուցակի թուքերեն բնագիրը), էջ 431-464
23. **Օնիկ Եգանյան** – Նահապետ Քուչակի հայատառ թուքերեն տաղերը, էջ 465-481
24. **Ռուզան Տիտանյան** – Նորահայտ մի փաստաթուղթ 1795 թ. Թբիլիսիի աղետի մասին, էջ 483-490
25. **Օնիկ Եգանյան, Սեն Արևշատյան** – Մատենադարանի հայերեն ձեռագրերի աճը 1956-1959 թվականներին, էջ 493-512

26. **Շուշանիկ Շահնազարյան** – Մատենագիտական նորույթներ, էջ 513-526

27. **Երվանդ Տեր-Մինասյան** – Վերջին անգամ ն. Ակինյանն ու Եղիշեի «Վարդանանց պատմությունը», էջ 527-533

28. **Սուրեն Քոլանջյան** – Հին ձեռագրական բեկորներ Սանահինի և Հաղբատի քարայրներում, էջ 535-538:

## **6. Բանբեր Մատենադարանի 1962 թ.<sup>11</sup>**

1. **Գևորգ Տիրացյան** – Մովսես Խորենացու «Հայոց պատմության» և Ստրաբոնի «Աշխարհագրության» մի քանի տվյալներ Հայաստանի ն. մ. թ III-II դարերի պատմության մասին, էջ 7-24

2. **Գևորգ Աբգարյան** – Երկու տարբեր հեղինակներ Սեբեոսին վերագրվող պատմությունում, էջ 25-56

3. **Խոսրով Թորոսյան** – Երկու խմբագրություն Մխիթար Գոշի «Դատաստանագրքի», էջ 57-74

4. **Սեն Արևշապյան** – Նոմինալիզմի առաջացումն ու զարգացումը միջնադարյան Հայաստանում, էջ 75-96

5. **Լևոն Խաչերյան** – Հայ շարահյուսագիտական մտքի վաղ շրջանի պատմությունից, էջ 97-119

6. **Հայկ Ամալյան** – Հայերենի առաջին ուղղագրական բառարանը, էջ 121-133

7. **Նիկողոս Թանմիզյան** – Չայնի մասին ուսմունքը հին և միջնադարյան Հայաստանում, էջ 135-170

8. **Ֆրունզե Պողոսյան** – Աստրախանի հայոց դատաստանագիրքը, էջ 171-195

9. **Արտաշես Մաթևոսյան** – Մոկաց Սարի ս. Գեորգ վանքի գրչության կենտրոնը XIV-XV դարերում, էջ 197-218

10. **Մարգարիտ Դարբինյան** – Հայ պատմագրության հուշարձանների ուսերեն թարգմանության մի քանի տեսական հարցերի մասին, էջ 219-231

11. **Միխայիլ Տիխոմիրով** – Սլավոնական ձեռագրերի պատառիկները Մատենադարանում (ուսերեն), էջ 235-247

12. **Պարույր Մուրադյան** – «Պատմութիւն Պղնձէ քաղաքի» գրույցի հայկական և վրացական պատումների ու նրանց փոխհարաբերության շուրջ, էջ 249-262

13. **Հարություն Քյուրայան** – Անտիոքի ասիզներու հայերեն թարգմանության ժամանակը, էջ 263-268

<sup>11</sup> Խմբագրությամբ՝ Լևոն Խաչիկյանի, Հակոբ Փափազյանի և Սեն Արևշապյանի:

14. **Վլադ Բընըցեանու** – Հայկական ծագում ունեցող բարձրաստիճան պաշտոնյաները հին Մոլդովայում, էջ 269-282
15. **Փայլակ Անթաբյան** – Վարդան Արևելցու «Աշխարհացոյց»-ը և նրա նոր հրատարակությունը, էջ 283-291
16. **Գևորգ Գրիգորյան** – Միջնադարյան Հայաստանում դիահերձման գոյությունը հավաստող մի նոր փաստ, էջ 293-296
17. **Հրավարդ Հակոբյան** – Սիմեոն Արճիշեցին Վասպուրականի մանրանկարչական դպրոցի վաղ շրջանի ներկայացուցիչ, էջ 297-320
18. **Էմմա Կորխմազյան** – Ղրիմի հայ մանրանկարիչ Առաքելը, էջ 321-335
19. **Ասադիկ Գևորգյան** – Միջնադարյան երաժշտական գործիքները հայ մանրանկարչության մեջ, էջ 337-352
20. **Վլադիմիր Գրիգորյան** – Շահամիր Շահամիրյանի «Աշխարհացոյց Հայաստանեայց»-ը, էջ 353-362
21. **Առն Խաչերյան** – Երզնկա քաղաքի «Եղբարց միաբանութեան» կանոնադրությունը (1280 թ.), էջ 365-377
22. **Հակոբ Փափազյան** – Երկու նորահայտ իլխանական յառլիղներ, էջ 379-401
23. **Մեսրոպ վ. Գրիգորյան** – Անտիպ տաղ մը Ստեփանոս Սարմատեցի կաթողիկոսեն, էջ 403-408
24. **Հասմիկ Սահակյան** – Երեմիա Չելեպի Քյոմուրճյանի մի անտիպ պոեմը, էջ 409-427
25. **Վլադիմիր Գրիգորյան** – Ղուկաս Կարնեցու մի անտիպ երկասիրությունը, էջ 429-435
26. **Էդվարդ Հակոբյան** – Մի էջ հայ-ռուսական XVIII դարի գրական կապերի պատմությունից (ռուսերեն), էջ 438-445
27. **Սեն Արևշապյան** - Դվինի շորրորդ ժողովի կանոնները (ռուսերեն), էջ 447-456
28. **Հրաչ Բարթիկյան** – «Narratio de rebus Armeniae» հունարեն թարգմանությունում մեզ հասած մի հայ-քաղքեղոնական սկզբնաղբյուր, էջ 457-470
29. **Արամ Տեղ-Ղևոնդյան** – Մունաջջիմ-Բաշիի XI-XII դարերի անանուն աղբյուրները Դվինի և Գանձակի Շաղաղյանների մասին, էջ 471-486
30. **Յարուսլավ Դաշկևիչ** – Յան Լասիցկին և նրա ակնարկը Ուկրաինայի հայերի մասին (XVI դ. 70-ական թվականներ) (ռուսերեն), էջ 487-596
31. **Սուրեն Քոլանջյան** – Գեռլա հայաքաղաքը և նրա հայերեն ձեռագրերի ժողովածուն, էջ 499-531
32. **Ալեքսանդրա Լյուբլինսկայա** – Սովետական Միությունում պահվող արևմտաեվրոպական ձեռագրերը (ռուսերեն), էջ 533-546:

### 7. Բանբեր Մատենադարանի 1964 թ.<sup>12</sup>

1. **Առն Խաչիկյան** – Մեսրոպ Մաշտոցի ծննդյան 1600-ամյակը, էջ 11-24
2. **Երվանդ Տեր-Մինասյան** – Հայոց գրերի գյուտի թվականի և այլ հարակից խնդիրների մասին, էջ 25-48
3. **Կարապետ Մելիք-Օհանջանյան** – «Վարք Մաշտոցի» ժանրը և պատմագրական նշանակությունը, էջ 49-59
4. **Սեն Արևշատյան** – Հայոց գրերի ստեղծման պատմական պատճառները և հին հայկական թարգմանությունները, էջ 61-76
5. **Արտաշես Մարտիրոսյան** – Գրերի գյուտի շարժառիթների հարցի շուրջ, էջ 77-95
6. **Առն Խաչեյան** – Հայ մատենագրության սկզբնավորման շրջանի հայերենը, էջ 95-112
7. **Արամ Ղանալանյան** – Թե ինչու Մաշտոցը թարգմանեց Սողոմոնի առակները, էջ 113-123
8. **Ասատուր Մնացականյան** – Մեսրոպ Մաշտոցը որպես բանաստեղծ, էջ 125-159
9. **Նիկողոս Թանմիզյան** – Մեսրոպ Մաշտոցն ու հայոց հոգևոր երգարվեստը, էջ 161-208
10. **Հակոբ Փափազյան** – Մեսրոպատառ այլալեզու գրականության մասին, էջ 209-224
11. **Վարդան Գրիգորյան, Անդրեյ Պիսովիչ** – Հայատառ լեհերեն վավերագրերը, էջ 225-236
12. **Գևորգ Աբգարյան** – Մամիկոնյանների զրույցի հնագույն աղբյուրը հայ մատենագրության մեջ (Բյուզանդարանի կորած դպրությունների կապակցություններ), էջ 237-269
13. **Երվանդ Տեր-Մինասյան** – Հազկերտ Բ-ի արշավանքների հարցը դեպի Հռոմոց երկրները իր թագավորության առաջին տարիներին, էջ 271-274
14. **Ռաֆայել Իշխանյան** – Նորը հայ հնագույն տպագրությունների վերաբերյալ, էջ 275-298
15. **Առն Խաչիկյան** – Գրիգոր Պարթևին վերագրված «Հարցումը» որպես հայ մատենագրության երախայրիք, էջ 301-330
16. **Հրաչ Բարթիկյան** – Արատոս Սոլացու ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ կամ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΑ աշխատության հին հայերեն թարգմանությունը, էջ 331-363
17. **Փայլակ Անթրայան** – Վարդան Արևելցու ներբողը՝ նվիրված հայոց գրերի գյուտին, էջ 365-398
18. **Էդվարդ Բաղդասարյան** – Գևորգ Սկևռացու «Վարքը», էջ 399-435:

<sup>12</sup> Մատենադարանի «Բանբեր»-ի սույն հատորը նվիրվում է հայ ժողովրդի մեծ երախտավոր Մեսրոպ Մաշտոցի ծննդյան 1600-ամյակին: Խմբագիր՝ **Առն Խաչիկյան**:

### 8. Բանբեր Մատենադարանի 1967թ.<sup>13</sup>

1. Արաաշես Մարտիրոսյան – Խիկարի տեղն ու դերը հայ մատենագրու-  
թյան մեջ, էջ 7-20
2. Լևոն Շահինյան – Որն է Խորենացու «Հայոց պատմության» ժամանա-  
կագրական համակարգը, էջ 21-56
3. Հրաչ Բարթիկյան – Անանիա Շիրակացուն վերագրվող «ժամանակա-  
գրության» և նրա բանաբաղի հարցի շուրջը, էջ 57-77
4. Խոսրով Թորոսյան – Ընդդատությունը միջնադարյան Հայաստանում,  
էջ 79-92
5. Նիկողոս Թանմիզյան – Ներդաշնակության հենքի մասին ուսումնունքը  
Հայաստանում միջին դարերում (X-XV դդ.), էջ 93-111
6. Տատյանա Իզմայլովա – «Բեգինց» ավետարանը, էջ 113-142
7. Ասադիկ Գևորգյան – Լևոն Երրորդ թագավորի ավետարանը, էջ 143-156
8. Փայլակ Անթարյան – Վարդան Արևելցու «Ժղլանք»-ը, էջ 157-181
9. Ռաֆայել Իշխանյան – Հայ հնագույն տպագրությունների ժամանա-  
կագրության հարցի շուրջը, էջ 183-189
10. Սեդրակ Բարխուդարյան – Գեղարքունիքի մելիքներն ու տանուտե-  
րերը ըստ Տաթևի վանքի մի փաստաթղթի, էջ 191-227
11. Հակոբ Փափազյան – Քուրդ ժողովրդի պատմության մի նոր  
սկզբնաղբյուր, էջ 229-248
12. Համո Խաչատրյան, Լևոն Խաչերյան – Սերովբե Կարնեցու ուղեգրու-  
թյունը, էջ 249-260
13. Նորայր Եպիսկոպոս Պողարյան – Նորագյուտ հատված Ղազար Փար-  
պեցու «Հայոց պատմության», էջ 263-274
14. Արսեն Անասյան – Թովմաս Կիլիկեցու աշխարհագրությունը, էջ 275-284
15. Արաաշես Մաթևոսյան – Ճանապարհացույց Զուղայեցի Պետրոսի որ-  
դի Հակոբի, էջ 285-289
16. Ասատուր Մնացականյան – Միջնադարյան հայրենասիրական մի  
պոեմ. «Տաղ տէր Ստեփանոսին՝ Սինեաց եպիսկոպոսին», էջ 291-317
17. Տեղեկատու, էջ 318-328
  - ա. Մաշտոցյան Մատենադարանի աշխատակիցների արտասահմանյան  
գործունեումները, էջ 318-321,
  - բ. Գիտական նիստեր, էջ 321-322,
  - գ. Մատենադարանի ձեռագրերի աճը վերջին չորս տարում, էջ 322-326  
(Օնիկ եգանյան, ձեռագրատան գլխավոր ավանդապահ):

<sup>13</sup> Խմբագրությամբ Լևոն Խաչիկյանի և Բարկեն Զուգասզյանի:

**9. ԲԱՆԲԵՐ ՄԱՏԵՆԱԳԱՐԱՆԻ  
1969 թ.<sup>14</sup>**

1. **Սեն Արեշատյան** – Դավիթ Անհաղթի ժառանգությունը նոր լուսաբանություն, էջ 7-22
2. **Արաաշես Մարտիրոսյան** – Խիկարի զրույցի սլավոնական խմբագրության սկզբնաղբյուրը, էջ 23-47
3. **Մարտիրոս Մինասյան** – Մեյեի դիտողությունները Փարպեցու «Թղթի» և Եղիշեի երրորդ գլխի վերաբերյալ, էջ 49-58
4. **Խոսրով Թորոսյան** – Սեբեոս պատմիչը և նրա երկը, էջ 59-100
5. **Նիկողոս Թահմիզյան** – Հիմնական խազերի միակցությունը, էջ 101-124
6. **Պարույր Մուրադյան** – XIII դարի վերջի Վրաստանի և Հայաստանի որոշ իրադարձությունների ժամանակագրության հարցի շուրջ (նուսերեն), էջ 125-135
7. **Արաաշես Մաթևոսյան** – Ե՞րբ և որտե՞ղ է գրվել Մշո տօնական-ճառընտիրը, էջ 137-162
8. **Ալեքսանդր Կակովկին** – 1249թ. ավետարանի արծաթյա կազմը (նուսերեն), էջ 163-172
9. **Առն Խաչիկյան** – Սյունյաց Օրբելյանների Բուրթեյան ճյուղը, էջ 173-199
10. **Էմմա Կոխումազյան** – XIV-XV դարերի Ղրիմի հայ մանրանկարչական արվեստի որոշ առանձնահատկություններ, էջ 201-211
11. **Յարոսլավ Դաշկևիչ** – Հայկական ինքնավարությունը Լվովում 17-րդ դարի 60-70-ական թվականներին (Հայ ավագների խորհրդի արձանագրությունները որպես պատմական սկզբնաղբյուր) (նուսերեն), էջ 213-240
12. **Հակոբ Փափազյան** – Հայերի դերը Թուրքիայի մետաքսագործության մեջ և 1729թ. Թավրիզում կնքված համաձայնագիրը, էջ 241-253
13. **Նորայր Եպիսկոպոս Պողոսյան** – Ժամանակագրություն (XI-XVIII դդ.), էջ 257-282
14. **Տեա Բաղդասար Գասպարյան Շուշեցի** – Ծագկաքաղ աշխարհացոյց, էջ 283-346 (տպագրության պատրաստեց Հարություն Քյուրտյան)
15. **Ավետիք Կարբեցի Ծաղիկյան** – Ստորագրություն ճանապարհորդութեանց (տպագրության պատրաստեցին Ռաֆիկ Աբրահամյանը և Փայլակ Անթաթյանը), էջ 347-390
16. **Արաբեհեն-պարսկեհեն-հայեհեն բառարան** (տպագրության պատրաստեց Հայկ Ամալյանը), էջ 391-399
17. **Հակոբ Սիրունի** – Նասիբի ձեռագիրը, էջ 403-415
18. **Օնիկ Եգանյան** – Տաթևի գրատան ձեռագրերը, էջ 417-432

<sup>14</sup> Խմբագրական մարմին՝ Առն Խաչիկյան (գլխավոր խմբագիր), Սեն Արեշատյան, Վարդան Գրիգորյան, Ասատուր Մնացականյան, Բաբկեն Զուգասոյան (պատասխանատու ֆարտուղար), Հակոբ Փափազյան:

19. **Սուրեն Քոլանջյան** – Համառոտ ցուցակ հայերեն ձեռագրաց Գեղա հայաքաղաքի, էջ 433-485
20. **Տեղեկատու**, էջ 489-492
- ա. Գիտական նիստեր, էջ 489-490,
- բ. Մատենադարանի ձեռագրերի աճը 1967 թ. (Ձեռագրատան գլխավոր ավանդապահ՝ Օնիկ եգանյան), էջ 490-491,
- գ. Յուզակ Մատենադարանի հրատարակությունների 1967 թ., էջ 492:

## 10. ԲԱՆԲԵՐ ՄԱՏԵՆԱԳԱՐԱՆԻ 1971 թ.<sup>15</sup>

1. **Սեն Արևշատյան** – Պլատոնի երկերի հայերեն թարգմանության ժամանակը, էջ 7-20
2. **Հենրիկ Հովհաննիսյան** – Ողբերգության՝ որպես գրական տեսակի ըմբռնումը Գիտնիստ թրակացու հայ մեկնություններում, էջ 21-42
3. **Կիմ Մուրադյան** – Սրբագրություններ Բարսեղ Կեսարացու «Վեցօրեայ»-ում, էջ 43-54
4. **Արմինե Քյոշկեյան** – Գրիգոր Նարեկացու գանձերն ու գանձարանների սկզբնավորումը, էջ 55-68
5. **Խոսրով Թորոսյան** – Դատարանի կառուցվածքը միջնադարյան Հայաստանում, էջ 69-84
6. **Առն Խաչեյան** – Միջնադարի հայ մատենագիտության մի քանի հարցերի շուրջը, էջ 85-102
7. **Փայլակ Անթաբյան** – «Տոնապատճառ» ժողովածուն, էջ 103-127
8. **Նիկողոս Թանմիզյան** – Հիմնական դրույթներ խազագրության արվեստի վերաբերյալ, էջ 129-150
9. **Ասադիկ Գևորգյան** – Սարգիս ծաղկող (ԺԳ. դ), էջ 151-159
10. **Ալեքսանդր Կակովկիին** – XV դարի հայ գեղարվեստական արձաթագործության մի նմուշ, էջ 161-169
11. **Իրինա Դրամբյան** – Հակոբ Ջուղայեցու մանրանկարների պատկերագրությունը, էջ 171-184
12. **Սաեղա Վարդանյան** – Հայ բժշկական տերմինաբանությունը XII դարում (Ըստ Մխիթար Հերացու և Աբուսայիդի կազմախոսական գործերի), էջ 185-212
13. **Էլեոնորա Հարությունյան** – Ղուկաս Լոռեցին և նրա քարոզչիւրքը, էջ 213-236

<sup>15</sup> Խմբագրական մարմին՝ Առն Խաչիկյան (գլխավոր խմբագիր), Սեն Արևշատյան, Վարդան Գրիգորյան, Ասատուր Մնացականյան, Բաբկեն Զուգասյան (պատասխանատու ֆարտուղար), Հակոբ Փափազյան:

14. **Հակոբ Փափազյան** – Վանական կալվածքների սեփականատիրական իրավունքի մի քանի առանձնահատկություններ (XV-XVIII դդ.), էջ 237-250
15. **Հայկ Ամալյան** – Երեմիա Մեղրեցու բառարանը հայ բանասիրության մեջ, էջ 250-258
16. **Ասատուր Մնացականյան** – Անիի բանաստեղծ Վարդան Անեցին և նրա ներբողը, էջ 261-294
17. **Էդվարդ Բաղդասարյան** – Հովհաննես Երզնկացու թուղթը Եկեղյաց գավառի իշխանին, էջ 295-314
18. **Հասմիկ Սահակյան** – Մարտիրոս Խարասարցու տաղերը, էջ 315-355
19. **Ռուպեր Կյոպլենկյան** – Ժե. դարու ձեռագրի մը պատմությունը, էջ 359-372
20. **Կարապետ Սուփասյան** – Սիմեոն Ապարանցուն պատկանած ձեռագրերը, էջ 373-378
21. **Արտաշես Մաթևոսյան** – Գրիչ Հովհաննես Սանդղկավանեցին («Մուզնու ավետարանը»), էջ 379-399
22. **Օնիկ Եգանյան** – Արտազի Թադեոս առաքյալի վանքի ձեռագրերի հավաքածուն, էջ 401-408
23. **Հարություն Քյուրտյան** – Հայերեն գրչագիրներու Քյուրտյան հավաքածուի ի Ուիչիդա, Գանգաս, ԱՄՆ, էջ 409-422
24. **Գևորգ Աբգարյան** – Դարձյալ Սեբեոսի մասին, էջ 426-474
1. **Տեղեկատու**, էջ 477-488
- ա. Գիտական նիստեր, էջ 477-480,
- բ. Այցելուների գրառումներից, էջ 480-483,
- գ. Մատենադարանի ձեռագրերի աճը 1968-1970 թթ. (կազմեց Մատենադարանի գլխավոր ավանդապահ Արտաշես Մաթևոսյանը), էջ 484-487,
- դ. Յուզակ Մատենադարանի հրատարակությունների 1968-1970 թթ., էջ 488:

### 11. Բանբեր Մատենադարանի 1973 թ.<sup>16</sup>

1. **Պարույր Մուրադյան, Կարեն Յուզբաշյան** – Ղազար Փարպեցու պատմության նորահայտ պատառիկը, էջ 7-32
2. **Սեն Արևշատյան** – «Յաղագս խրատու մանկանց» գրվածքը և նրա հեղինակի հարցը, էջ 33-45
3. **Վիադա Հարությունովա-Ֆիդանյան** – «Իբեր»(Վիրք) տերմինը XI դարի բյուզանդական աղբյուրներում (ոուսերեն), էջ 46-67

<sup>16</sup> Խմբագրությամբ Առն Խաչիկյանի, Սեն Արևշատյանի, Օնիկ Եգանյանի:



4. **Հրաչ Բարթիկյան** – Մեծ Հավրայի առաջնորդ (Պոռոտոս) Թեոկտիստոսի հայերեն ստորագրությունը (Աթոնում հայ քաղքեղոնականների գործունեության հարցի շուրջը), էջ 68-72
5. **Խոսրով Թորոսյան** – Մխիթար Գոշի «Դատաստանագրքի» վրացերեն խմբագրությունը, էջ 73-124
6. **Առն Խաչիկյան** – Արտազի հայկական իշխանությունը և Ծործորի դպրոցը, էջ 125-210
7. **Հովհաննես Զանգրադյան** – Վոլգայի ափին հայտնաբերված հայկական արձանագրությունները, էջ 211-222
8. **Հակոբ Փափազյան** – Զրատիրության մասին դիվանական վավերագրերը և Շահ Սաֆիի 1638 թ. հրովարտակը, էջ 223-232
9. **Յարոսլավ Դաշկևիչ** – Ուկրաինայի հայոց հասարակական հաստատությունների կնիքները (XVI-XVIII դդ.) (ռուսերեն), էջ 233-251
10. **Տառյանա Իզմայլովա, Ասադիկ Գևորգյան** – Հ<sup>մ</sup> 8287 ձեռագրի պահպանակների մանրանկարները (ռուսերեն), էջ 252-262
11. **Ալեքսանդր Կակովկին** – XV դարի վերջի արծաթագործության մի նմուշ Տարոնից (ռուսերեն), էջ 263-271
12. **Ասատուր Մնացականյան** – Ստեփանոս Սյունեցու նորահայտ տաղերը, էջ 275-290
13. **Նիկողոս Թանմիզյան** – Գրիգոր Գապասաբալյանի «Համառօտութիւն երաժշտականի գիտութեան» անտիպ աշխատությունը, էջ 291-334
14. **Յակոբ Գրունտֆետ** – Հայ-եթովպական նյութեր Զմմառից (ռուսերեն), էջ 335-354
15. **Օնիկ Եգանյան, Կարո Սուֆիասյան** – Յուզակ հայերեն ձեռագրաց արևելագետ սըր Հարոլդ Ուոլտեր Բեյլիի, էջ 357-376
16. **Զավեն ծ. վ. Արզումանյան** – Հայերեն ձեռագրեր Հյուսիսային Ամերիկայում. Ա. Պրինստոն համալսարանի գրատան հայերեն ձեռագիրները, էջ 377-398
17. **Հարություն Քյուսյան** – Համառոտ ցուցակ հայերեն գրչագիրներու Քյուսյան հավաքածոյի և Ուիչիդա, Կանգաս, ԱՄՆ, էջ 399-422
18. **Տեղեկատու**, էջ 425-437
- ա. Գիտական նիստեր, էջ 425-427,
- բ. Այցելություններ, էջ 427-429 (կազմեց Փայլակ Անթաբյանը),
- գ. Մատենադարանի ձեռագրերի աճը 1971-1973 թթ., էջ 430-436 (կազմեց Օնիկ Եգանյանը),
- դ. Յանկ Մատենադարանի հրատարակությունների 1971-1973 թթ., էջ 436-437 թթ.:

**12. ԲԱՆԲԵՐ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ  
1977 թ.<sup>17</sup>**

1. **Ասատուր Մնացականյան** – Դիցաբանական եղջերուն միջնադարյան հայ արվեստում, էջ 7-49
2. **Հրավարդ Հակոբյան** – Մի քանի ընդհանրություններ Վասպուրականի մանրանկարչության և Կապադովկիայի որմնանկարների միջև, էջ 50-68
3. **Նիկողոս Թանմիզյան** – Խազագրության արվեստն իր պատմական զարգացման մեջ, էջ 69-113
4. **Վ. Կուչին**<sup>18</sup> – Նյութեր XVIII դարի աֆղան բանաստեղծ Ալի-Աբբար Օրաքազայի կենսագրության մասին (ոուսերեն), էջ 114-133
5. **Հրաչ Բարթիկյան** – Արատոս Սուլացու և Պողոս Աղեքսանդրացու աստղաբաշխական երկերի հին հայերեն թարգմանությունները, էջ 137-162
6. **Բեռնար Ուալե** – Ապոլինարի մի բնագրի հայերեն թարգմանությունը երեմիա անվան տակ, էջ 163-167
7. **Պարույր Մուրադյան** – Հայերեն բնագրով չպահպանված վարքագրական երկու հուշարձան, էջ 168-190
8. **Հակոբ Փափազյան** – Ակոռու Ա. Հակոբա վանքի քյոթուկը, էջ 191-215
9. **Բաբկեն Չուգասոյան** – Հայերեն ձեռագրեր Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում, էջ 219-277
10. **Տիրայր Տեղ-Հովհաննիսյան** – Յուցակ հայերեն ձեռագրաց Բրյուսելի արքայական գրատան, էջ 286
11. **Գեորգ Բամպուֆյան** – Ստամբուլի մի քանի հայերեն ձեռագրեր, էջ 287-294
12. **Անդրանիկ Զեյթունյան** – Աստվածաշնչի հայերեն թարգմանության ձեռագրական միավորների դասակարգման մասին, էջ 295-304
13. **Բ. Ֆոնկիչ** – Մատենադարանի հունարեն ձեռագրերը (ոուսերեն), էջ 305-325
14. **Տեղեկատու**, էջ 329-338
  - ա. Գիտական նիստեր, էջ 329-331,
  - բ. Այցելուների գրառումներից, էջ 331-334,
  - գ. Մատենադարանի ձեռագրերի աճը 1974-1976 թթ. (կազմեց Արտաշես Մաթևոսյանը), էջ 334-337,
  - դ. Յանկ Մատենադարանի հրատարակությունների (1974-1976 թթ.), էջ 338:

<sup>17</sup> Խմբագրությամբ Առն Խաչիկյանի, Օնիկ Եգանյանի:

<sup>18</sup> Հեղինակի անունը մեզ չի հաջողվել առայժմ նշել:

### 13. ԲԱՆԲԵՐ ՄԱՏԵՆԱԳԱՐԱՆԻ 1980 թ.<sup>19</sup>

1. **Առն Խաչիկյան** – Հայերը հին Մոսկվայում և Մոսկվա տանող ճանապարհների վրա, էջ 8-107
2. **Նիկողոս Թահմիզյան** – Նյութեր հայկական և ռուսական հոգևոր միջնադարյան երգարվեստների համեմատական ուսումնասիրության, էջ 108-138
3. **Յարուսլավ Գաշկևիչ** – Հայկական մասնավոր կնիքներն Ուկրաինայում (XIV-XVIII դդ.) (ռուսերեն), էջ 139-191
4. **Յուրա Վարդանյան** – Գևորգ Խուբովի նորահայտ երկը իբրև XVIII-XIX դարերի Հայաստանի և հայ-ռուսական հարաբերությունների պատմության սկզբնաղբյուր, էջ 192-202
5. **Կարինե Մարջանյան** – Հայ կենսաբանության առաջընթացը XIX դարի առաջին հիսնամյակում, էջ 203-210
6. **Էմմա Կորխմազյան** – Հայ-ռուսական մշակութային կապերի արտացոլումը արվեստի ասպարեզում, էջ 211-222
7. **Ալեքսանդր Կակովկին** – Տեր-Հովհաննես Բաղիշեցի վարդապետի 1663 թ. արձամյա կազմը (ռուսերեն), էջ 223-229
8. **Ասատուր Մնացականյան** – «Գովանք թռչնոց» տաղաշարքը, նրա հեղինակը և ժամանակը, էջ 233-258
9. **Հակոբ Փափազյան** – Ներսես Աշտարակեցու 1823 թ. բողոքագիրը, էջ 259-270
10. **Միշել Վան Էսբրոկ** – Լենինգրադի Մ. Ե. Սալտիկով-Շչեգրինի անվան հանրային գրադարանի հայերեն կրկնագիրը (նոր շարք, № 14), էջ 271-274
11. **Արտաշես Մաթևոսյան** – Հեթում Ա թագավորի ռուսլինյան ավետարանի նորահայտ մասունքները, էջ 275-294
12. **Յուզակ հայերեն ձեռագրաց մասնավոր անձանց** (խմբագրությունամբ Օնիկ Եգանյանի), էջ 297-333
13. **Վրեժ Ներսիսյան** – Հայերեն նոր ձեռագրեր Անգլիայում, էջ 334-339
14. **Տեղեկատու**, էջ 343-361
- ա. Գիտական նիստեր, էջ 343-348,
- բ. Մատենադարանի հյուրերը, էջ 349-354,
- գ. Մատենադարանի ձեռագրերի աճը 1977-1978թթ. (Կազմեց գլխավոր ավանդապահ Յուրա Վարդանյանը), էջ 355-361,
- դ. Յանկ Մատենադարանի հրատարակությունների (1977-1978 թթ.), էջ 361:

<sup>19</sup> Խմբագրական մարմին – Առն Խաչիկյան (գլխավոր խմբագիր), Բաբկեն Զուգասյան, Սեն Արեշաթյան, Ասատուր Մնացականյան, Հակոբ Փափազյան, Վարդան Գրիգորյան, Առն Տեր-Պետրոսյան (պատասխանատու ֆարտուղար):

**14. ԲԱՆԲԵՐ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ  
1984 թ.<sup>20</sup>**

1. **Սեն Արևշատյան** – *Լևոն Ստեփանի Խաչիկյան, էջ 5-8*
2. **Ասատուր Մնացականյան** – *Հովհաննես Սարկավազի «Բան իմաստութեան» պոեմը և նրա գնահատությունն ըստ օգտագործված աղբյուրների, էջ 9-44*
3. **Նիկողոս Թահմիզյան** – *Միջին բարդության առաջին կարգի խազավորումների վերծանությունը, էջ 45-77*
4. **Փայլակ Անթաթյան** – *Վարդան Արևելցու «պատմութեան» աղբյուրները, էջ 78-105*
5. **Արաաշես Մաթևոսյան** – *Նշմարներ Անի քաղաքի գրչության և մանրանկարչության, էջ 106-134*
6. **Հրավարդ Հակոբյան** – *Արցախ-Ուտիքի մանրանկարչական դպրոցի մի խումբ ձեռագրեր, էջ 135-162*
7. **Լևոն Խաժակյան** – *X-XIV դարերի թղթյա ձեռագրերի պատասխիկների ֆիզիկաքիմիական վերլուծության արդյունքները, էջ 163-170*
8. **Նիկողայ Գևորգյան** – *«Հումայու-Նամեի» մատենադարանյան եզակի ձեռագիրը (ռուսերեն), էջ 171-186*
9. **Լևոն Տեր-Պետրոսյան** – *Դանիելի մարգարեության Թ. գլխի ասորերենից կատարված դասական հայերեն թարգմանությունը, էջ 187-194*
10. **Լևոն Մինասյան** – *Երգիչ Քեշիշ Օղլի Ջուղայեցի, էջ 195-205*
11. **Արամայիս Գասպարյան** – *Մեղվապահական հնագույն խորհուրդներ Մատենադարանի ձեռագրերում, էջ 206-211*
12. **Հակոբ Փափազյան** – *Կուլբենկի որդիներ Գուլաբիի և Գալուստի 1847 թ. սուլթան Աբդուլ Մեջիդից ստացած արտոնագրերը, էջ 212-228*
13. **Վարդան Գրիգորյան** – *էջմիածնի վանական միաբանությունների ցուցակներ (1801 թ.), էջ 229-239*
14. **Բաբկեն Չուգասոյան** – *«Պարզատումարի» տպագրության ժամանակը, էջ 240-250*
15. **Օնիկ Եզանյան** – *Ցուցակ հայերեն ձեռագրաց ՀՍՍՀ պետական պատմական թանգարանի, էջ 251-256*
16. **Ցուցակ հայերեն ձեռագրաց մասնավոր անձանց (Նկարագրությունամբ Օնիկ Եզանյանի և Յուրա Վարդանյանի), էջ 257-276**
17. **Տեղեկատու**, էջ 277-295

<sup>20</sup> Նվիրվում է Մաշտոցի անվան Մատենադարանի բազմամյա տնօրեն Լևոն Ստեփանի Խաչիկյանի հիշատակին:  
Խմբագրական մատին – Սեն Արևշատյան (գլխավոր խմբագիր), Բաբկեն Չուգասոյան, Հակոբ Փափազյան, Վարդան Գրիգորյան, Լևոն Տեր-Պետրոսյան (պատասխանատու փառատուղար):

- ա. Գիտական նիստեր, էջ 277-281,
- բ. Մատենադարանի հյուրերը, էջ 281-286,
- գ. Մատենադարանի ձեռագրերի աճը 1979-1982 թթ. (կազմեց գլխավոր ավանդապահ Յուրա Վարդանյանը), էջ 287-293,
- դ. Յանկ Մատենադարանի հրատարակությունների, էջ 294-295:

## 15. ԲԱՆԲԵՐ ՄԱՏԵՆԱԳԱՐԱՆԻ

1986 թ.<sup>21</sup>

1. **Սեն Արեշապյան** – Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի ինստիտուտի գործունեության 25-ամյա արդյունքները (Մատենադարանի վերակազմության 25-ամյակի առթիվ), էջ 5-20
2. **Գևորգ Աբգարյան** – Անանիա Շիրակացու «Ժամանակական կանոնը» կամ «Քրոնիկոնը», էջ 21-43
3. **Նիկողոս Թանմիզյան** – Հայկական ութ-ձայնի գանձարանային հատվածի մասին, էջ 44-59
4. **Փայլակ Անթաթյան** – Հայ մեկնաբանական գրականության տեսական նախահիմքերի շուրջ, էջ 60-94
5. **Լևոն Տեր-Պետրոսյան** – «Գրիգոր Լուսավորչի վարդապետության» ասորական աղբյուրները, էջ 95-109
6. **Ալեքսան Հակոբյան** – Մովսես Կաղանկատվացու «Աղվանից պատմություն» ձեռագրերը, էջ 110-144
7. **Լևոն Զուգասյան** – «Ծննդյան» թեման Թորոս Ռոսլինի արվեստում, էջ 145-172
8. **Սեդա Մարաբյան** – Գրիգոր Խլաթեցու ձեռագրական ժառանգությունը, էջ 173-190
9. **Յարոսլավ Դաշկելիչ** – Ուկրաինայի հայերի միջնադարյան կնիքների մասին (ոուսերեն), էջ 191-240
10. **Նիկոլայ Գևորգյան** – Բարահամանի նամականին Մատենադարանի արաբատառ ֆոնդում (ոուսերեն), էջ 241-249
11. **Սերգեյ Մուրավյով** - Զգուշացե՛ք, կեղծիք է (աղվանական այբուբենի մի նորահայտ ընդօրինակման մասին) (ոուսերեն), էջ 250-259
12. **Հակոբ Քյոսեյան** – Նորահայտ նշխարներ Հովհան Ոսկեբերանի սաղմոսաց մեկնությունից, էջ 260-273
13. **Հակոբ Փափազյան** – Սոֆիայի Կիրիլ և Մեթոդի ժողովրդական գրադարանի Վանի էյալեթին վերաբերող օսմանյան դիվանական վավերագրերը, էջ 274-287

<sup>21</sup> Խմբագրական մարմին՝ Սեն Արեշապյան (գլխավոր խմբագիր), Բաբկեն Զուգասյան, Հակոբ Փափազյան, Վարդան Գրիգորյան, Լևոն Տեր-Պետրոսյան (պատասխանատու ֆարատղար):

14. **Դոնաուա Կարապետյան** – Հովասափ Սեբաստացու «Բժշկարան ընտրեալ տարրական մախցի» բնագիտական երկը, էջ 288-316

15. **Վրեժ Ներսիսյան** – Յուզակ հայերեն ձեռագրաց Լոնդոնի Վելքոմ ինստիտուտի գրադարանի, էջ 317-338

16. **Բաբկեն Զուգասյան** – Յուզակ հայերեն ձեռագրաց մասնավոր անձանց, էջ 339-352

17. **Տեղեկատու**, էջ 353-358

ա. Մատենադարանի ձեռագրերի աճը 1983-1984 թթ. (կազմեց գլխավոր ավանդապահ Յուրա Վարդանյանը), էջ 353-355,

բ. Գիտական նիստեր, էջ 356-357,

գ. Յանկ Մատենադարանի հրատարակությունների (1982-1984թթ), էջ 357-358:

## 16. ԲԱՆԲԵՐ ՄԱՏԵՆԱԳԱՐԱՆԻ

1994 թ.<sup>22</sup>

1. **Առն Տեր-Պետրոսյան** – Եփրեմ Ասորու «Հոբի մեկնությունը» եզնիկ Կողբացու աղբյուրներից, էջ 7-15

2. **Արաաշես Մաթևոսյան** – Գրիգոր Մագիստրոսը և Անանիա Շիրակացու «Քննիկոնը», էջ 16-30

3. **Առն Զուգասյան** – Թորոս Ռոսլինի «Թովմայի անհավատությունը» մանրանկարը, էջ 31-43

4. **Էդվարդ Բաղդասարյան** – Հովհաննես Երզնկացին Կիլիկիայի զինվորական կազմակերպությունների մասին, էջ 44-57

5. **Յարոսլավ Դաշկևիչ** – Ովքե՞ր են «հայ-ղփչաղները». XVI-XVII դդ. հայատառ ղփչաղերեն ձեռագրեր ստեղծողների ազգության մասին (ռուսերեն), էջ 58-110

6. **Քնարիկ Տեր-Դավթյան** – Հովհաննես Հոլովի երկու թարգմանությունների շուրջ, էջ 111-119

7. **Նիկողոս Թանմիզյան** – Հակոբոս Այվազյանը և նրա «Արևելյան երաժշտության ձեռնարկը», էջ 120-130

8. **Արփի Վարդումյան** – Վիեննայի մատենադարանի «Մատենան երաժշտականություն» ձեռագիրը որպես ուշ միջնադարյան երաժշտագիտական-թարգմանական աշխատություն, էջ 131-149

9. **Ալեքսանդր Կակովկին** – Պետերբուրգի Սուրբ Եկատերինա հայկական եկեղեցու գրքերի արձայն կազմերը (ռուսերեն), էջ 150-155

<sup>22</sup> Խմբագրական մարմին՝ Սեն Արևշատյան (գլխավոր խմբագիր), Բաբկեն Զուգասյան, Հակոբ Փափազյան, Վարդան Գրիգորյան, Առն Տեր-Ստեփանյան (պատասխանատու ֆարտուղար):

10. **Հակոբ Քյոսեյան** – նորահայտ հատվածներ Հովհան Ոսկեբերանի Պողոսի թղթոց մեկնության հայերեն թարգմանությունից, էջ 159-196
11. **Հակոբ Փափազյան** – նոր նյութեր Արևելյան Հայաստանում թուրքական իշխանությունների հարկային քաղաքականության վերաբերյալ, էջ 197-213
12. **Գևորգ Տեր-Վարդանյան** – Պարսկա-հնդկահայ մի ընտանիքի՝ Դահ-բաշյան տոհմի պատմություն-տարեգրությունը (ժէ. -ժթ. դարեր), էջ 214-277
13. **Վարդան Գրիգորյան** – Մատենադարանը 1941-1945 թթ. պատերազմի տարիներին, էջ 281-295
14. **Գևորգ Տեր-Վարդանյան** – Մատենադարանի ձեռագրերի աճը 1985-1993 թթ., էջ 296-304
15. **Յանկ Մատենադարանի հրատարակությունների (1985-1993), էջ 305-307:**

**17. ԲԱՆԲԵՐ ՄԱՏԵՆԱԳԱՐԱՆԻ  
2006 թ.<sup>23</sup>**

1. **Սեն Արևշատյան** – Աստվածաշունչը և հայ փիլիսոփայական միտքը, էջ 5-13
2. **Մարգո Դարբինյան-Մելիքյան** – Թովմալի «Պատմութիւն տանն Արծրունեաց»-ի աղբյուրները և Արծրունի իշխանների ծագումնաբանության առասպելը, էջ 15-51
3. **Շիրինյան Էռնա Մանե** - «Սեղբեստրոսի վարք»-ը և «Դաշանց թուղթ»-ը, էջ 53-77
4. **Պողոս Առն Զաֆիյան** – Քննադատական դիտարկումներ եղիշեին ընծայված գրական ստեղծագործության ամբողջության վերաբերյալ, էջ 79-146
5. **Կարեն Մաթևոսյան** – Հավուց Թառի վանքի և Ապիրատյան տոհմի պատմության նորահայտ տվյալներ, էջ 147-167
6. **Վարդան Գրիգորյան** – Մատենադարանի 1689 թ. լեհերեն հրովարտակը և նրա պատմական արժեքը, էջ 169-176
7. **Արմեն Այվազյան** – «Ղափանցվոց պատմության» «Երրորդ» նախնական պատումը, էջ 177-187
8. **Հակոբ Քյոսեյան** – Սիմեոն վարդապետի՝ Պետրոս և Պողոս առաքյալներին նվիրված ճառը, էջ 189-211
9. **Օլգա Վարդազարյան** – Հովհան Որոտնեցու «Հաւաքումն յայտնաբանութեան ի Փիլոնէ Իմաստնոյ, որ «Յաղագս նախախնամութեան», էջ 213-259
10. **Բանուշյան Արշակ** – եղիշեի «Վարդանանց պատերազմ»-ի նորահայտ պատառիկները, էջ 261-287

<sup>23</sup> Խմբագրութեամբ՝ Սեն Արևշատյանի:

11. **Հենրիկ Բախչինյան** – Սարգիս Բալեցու տաղերը, էջ 289-311
12. **Խաժակ Տեր-Գրիգորյան** – Յուզակ ձեռագրաց ս. Աստուածնայ եկեղեցույ թալասու. Հաճի Պեյ Կիրիւնլեանի սեփական ձեռագիր գրենք (կազմեց Տրդատ վրդ. Պալեան), էջ 313-330
13. **Ռոզ Վարդենի Չետանյան** – Մատենադարանում պահվող հունարեն պատառիկների ուսումնասիրություն (Ֆրանսերեն , էջ 331-337
14. **Աեղիո Լա Պորտա** (գրախոսություն), **Մուրադյան Գոհար** – Բարոյախաւս. հունարեն և հայերեն տարբերակներ՝ թարգմանական տեխնիկայի ուսումնասիրություն (Եբրայական համալսարանի հայագիտական ուսումնասիրություններ 6, Պետերս, Լուվեն, 2005, 215 էջ), էջ 339-342
15. **Գևորգ Տէր-Վարդանեան** - Մատենադարանի ձեռագրերի աճը 1993-2006 թվականներին, էջ 343-351
16. **Յանկ Մատենադարանի հրատարակությունների**, էջ 353-356:

### 18. ԲԱՆԲԵՐ ՄԱՏԵՆԱԳԱՐԱՆԻ 2008 թ.<sup>24</sup>

1. **Ստեղլա Վարդանյան** – Գրիգոր Նյուսացու «Տեսութիւն ի մարդոյն կազմութիւն» երկի հայերեն թարգմանութիւնը, էջ 5-17
2. **Գոհար Մուրադյան** – Դավիթ Անհաղթի «Վերլուծութիւն ի ներածութիւնն Պորփիրի» երկը. տեքստաբանական հարցեր, էջ 19-39
3. **Օլգա Վարդազարյան** – «Վարք Մաշտոցի» երկու սրբագրումները և Ղազար Փարպեցու վկայությունը, էջ 41-57
4. **Արամ Թովչյան** – Արդյոք Մովսես Խորենացին հին դարերի միա՞կ քննադատված պատմիչն է, էջ 59-65
5. **Կարեն Մաթևոսյան** – Գրիգոր Ապիրատ Մագիստրոսը և նրա տոհմը 11-րդ դարում, էջ 67-93
6. **Ջուլիետտա Էյնաթյան** – Հայկական ձեռագրերի աստղագիտական բնագրերը, էջ 95-107
7. **Աելիտա Գոլովանյան** – Աստվածաշնչային մի պատգամի դրսևորումը Գրիգոր Տաթևացու և Մկրտիչ Նաղաշի մոտ, էջ 109-114
8. **Քրիստինե Կոստիկյան** – Հայոց եկեղեցու շահերի և հայապահպանության համար Ղազար Ջահկեցի կաթողիկոսի ձեռք բերած շահական հրովարտակների մասին, էջ 115-123
9. **Միխայել Առաֆեյան** – Պատկերազարդ ավետարանների ուսումնասիրությունը Նոր Զուղայի հայ մանրանկարչական դպրոցի շրջանակներում (համառոտ ակնարկ), էջ 125-138

<sup>24</sup> Խմբագրութեամբ՝ Սեն Արևշապանի:



10. **Արուսյակ Թամրազյան** – Երաժշտության կիրառումը հոգևոր դպրոցներում. եօթնագրեանք, էջ 139-171
11. **Հրայա Ասմարյան** – Իտալական ազգային-ազատագրական շարժումների արտացոլումը «Արշալոյս արարտեան» լրագրում (19-րդ դարի 40-70-ական թթ.), էջ 173-179
12. **Պետրոս Հովհաննիսյան, Օլգա Վարդազարյան** – Նիկողայոս Ադոնցի «Կիբելա աստվածուհին» անհայտ աշխատությունը, էջ 181-215
13. **Արշակ Բանուշյան** - Եղիշեի «Վարդանանց պատերազմի» հնագույն պատառիկի նոր վերծանությունը, էջ 217-257
14. **Ասմեն Մալխասյան** – Մատենադարանի ձեռագրերի կազմերի արձանագրությունները, էջ 259-282
15. **Արտակ Մաղայան** – Առաքել Կոստանյանցի «Պատմութիւն Գոշաց վանուց» աշխատությունը, էջ 283-305
16. **Ազատ Բոզոյան** – Լևոն Տեր-Պետրոսյան, Խաչակիրները և հայերը, ուսումնասիրություն և թարգմանություններ, հ. Ա., Եր. 2005, 552 էջ, հ. Բ, Եր., 2007, 672 էջ (Հայկական մատենաշար Գալուստ Կիւլպենկեան հիմնարկութիւն) (գրախոսություն), էջ 307-340
17. **Ռուզան Պողոսյան** – Մատենադարանի եբրայերեն ձեռագրերի հին հավաքածուի համառոտ նկարագիր, էջ 341-346
18. **Մաշտոցի անվան Մատենադարանի ընթացիկ աշխատանքների և հետազոտության ծրագրերի մասին** (Մատենադարանի տնօրեն Հրայա Թամրազյանի ամփոփիչ զեկուցումը մեկ տարվա աշխատանքների և առաջիկա ծրագրերի մասին), էջ 347-358:

## 19. ԲԱՆԲԵՐ ՄԱՏԵՆԱԳԱՐԱՆԻ

2012 թ.<sup>25</sup>

1. **Հրայա Թամրազյան** – Մաշտոցի խորհուրդը, էջ 5-7
2. **Հրայա Թամրազյան** – Ստեղծագործ անհատի և արվեստի տեսության խնդիրները Մեսրոպ Մաշտոցի «Հաճախապատում ճառերում», էջ 9-20
3. **Ալբերտ Մուշեղյան** – Գրիգոր Լուսավորչի անվան և պաշտամունքի խորհրդապաշտական արգելքը 430-ական թթ ասորի կաթողիկոսների օրոք, էջ 21-44
4. **Արծրուն Սահակյան** – Մովսես Խորենացու «Հայոց պատմության» III գրքի կառուցվածքը, մաշտոցապատումի խնդիրը, էջ 45-63
5. **Թեո Մաարթեն Վան Լինթ** – Սիամանթոյի սուրբ Մեսրոպին նվիրված բանաստեղծությունների շուրջ, էջ 65-71

<sup>25</sup> Հատորը նվիրվում է Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցի ծննդյան 1650-ամյակին: Խմբագրությունը՝ Հրայա Թամրազյանի:

6. **Անահիտ Մխիթարյան** – Պսակի կարգն ըստ «Մաշտոց» ծիսական ժողովածուների, էջ 73-86
7. **Ալեանդրո Օրենգո** – Անանիա Շիրակացու «Տիեզերագիտութիւն»-ը և եզնիկ Կողբացու «Եղծ աղանդոց» երկը (Ֆրանսերեն), էջ 87-96
8. **Օլգա Վարդազարյան** – Գրիգոր Նյուսացու «Երգ երգոց»-ի մեկնության նախաբանը որպէս մեկնողական ծրագիր և դրա հայերեն թարգմանությունը, էջ 97-110
9. **Ռոմիկ Քոչարյան** – Պատմության դիտավորությունը Ս. Մովսէս Խորենացու պատմագիտական հայեցակարգում, էջ 111-140
10. **Հակոբ Քյոսեյան** – Հովհան Ոսկեբերանի՝ Երեմիայի մարգարեության մեկնության նորահայտ հայերեն թարգմանությունը, էջ 141-158
11. **Կարեն Մաթևոսյան** – Հավուց թառի գրչության կենտրոնը, էջ 159-172
12. **Վարդի Քեչիշեան** – Հայէպի գրչութեան կեդրոնը, էջ 173-204
13. **Լուսինէ Բարսեղյան** – Աբրահամ րաբունապետ բազմաշնորհ արվեստագետը, էջ 205-220
14. **Ավետ Ավետիսյան** – Մանրանկարիչ Հովհաննէս Խիզանցի, էջ 221-245
15. **Դոնատա Կարապետյան** – Ամիրզովլաթ Ամասիացին միջնադարյան հայ բժշկագիտության խոշոր տեսաբան, էջ 247-261
16. **Քրիստինէ Կոստիկյան** – Բժշկությանը վերաբերող պարսկերեն ձեռագրերը Երևանի Մատենադարանում, էջ 264-267
17. **Ասադիկ Մուշեղյան** – Հայ հոգևոր երաժշտությունը XV-XVII դարերում, էջ 269-291
18. **Առուսյակ Թամրազյան** – Թիվը որպէս գեղագիտական, ճանաչողական հենք հայ միջնադարյան արվեստի տեսության մեջ, էջ 293-309
19. **Վարդան Դևրիկյան** – «Գանձարան» ժողովածուի «Համարէն մարգարէիցն» կանոնը, էջ 311-319
20. **Շահէ արեղա Անանյան, Լուսինէ Թումանյան** – Մատենադարանի քարացած ձեռագիրը (ՄՄ Հ<sup>մ</sup> 2375). Թեոդորետոս Կյուրացու սաղմոսաց մեկնության հայերեն թարգմանության մի նոր վկայություն, էջ 321-340
21. **Գոնար Մուրադյան** – Լատինաբան հայերենի առնչությունը հունաբան հայերենին. արդի հայերեն քերականական տերմինաբանության ծագումը, էջ 341-357
22. **Ալբերտ Մակարյան, Անի Շահնազարյան** – նորահայտ էջեր Օտյանների գերդաստանից, էջ 359-378
23. **Վիկտոր Կատվալյան** - Բայի սեռը Բայագետի բարբառում, էջ 379-387
24. **Տաթևիկ Մանուկյան** – Միջնադարյան հայկական քերականությունների մեջ լեզվաբանական հասկացությունների և հատկանիշների դասակարգումը ծառերի տեսքով, էջ 389-392

25. **Անահիտ Աստոյան** – Հայերի ունեզարկումը Քուրքիայում 1918-1923 թթ., էջ 393-418

26. **Արա Խզմալյան** – Արխիվային գործը Մատենադարանում. աշխատանքներ և հեռանկարներ, էջ 417-425

27. **Գոհար Մուրադյան** – Գրախոսություններ.

ա. Յոստ Գիպպերտ, Վոլֆգանգ Շուլցե, Զազա Ալեքսիան, Ժան-Պիեռ Մանե – Սինայի լեռան աղվաներեն կրկնագրերը, էջ 427-438

բ. «Մեսրոպ Մաշտոցի երեք գաղտնիքը կամ Կովկասի հին քրիստոնեական այբուբենների ծագումը» շարքի առաջին հատորի՝ «Երկաթագիր կամ ինչպես ծնվեց հայոց այբուբենը» շուրջ, էջ 438-442:

